

Manda

Domuz

COĞ.214 ÜLKELER COĞRAFYASI II

ASYA KITASI VE ÜLKELERİ COĞRAFYASI

12. HAFTA

ASYA KITASININ ENERJİ KAYNAKLARI VE MADENLER

- ❖ Asya kıtası büyüklüğü ve jeolojik yapısının çeşitliliği nedeniyle, zengin yer altı kaynaklarına sahiptir. Kıtada hemen hemen tüm önemli madenler vardır. Ancak bunların yataklarına ulaşmada karşılaşılan güçlükler, sermaye yetersizliği ve teknolojik alanda geri kalmışlık gibi nedenler, madenlerin tümünün çıkarılmasını engellemektedir.
- ❖ Asya'nın hemen her bölgesinde **demir cevheri** yatakları vardır. En zengin rezervler Çin, Hindistan ve Kazakistan'dadır. Çin 250 milyon ton cevher çıkarımıyla dünyada birinci durumdadır. Yüksek vasıflı çelik yapımında kullanılan **kroma** Asya'da en çok Rusya, Kazakistan, Hindistan, Türkiye, İran, Pakistan ve Filipinlerde rastlanır. Bunlardan Kazakistan hem krom rezervi hem de krom üretimi bakımından dünya ikincisidir.

- ❖ Kıtada önemli sayılabilecek düzeyde **nikel** üretiminden söz edilemez. Bu maden Rusya, Endonezya, Japonya ve Filipinlerden çıkar. **Manganez** ise Asya'da bol bulunan bir madendir. Kazakistan, Hindistan, Çin, Gürcistan ve Türkiye manganez yataklarına sahip olan ve manganez üretimi yapılan kıta ülkelerinin başında gelir. Çin'in dünya **tungsten** rezervlerinin % 45'ine sahip olduğu sanılmaktadır. Son yıllarda bu ülke dünya üretiminin % 66'dan fazlasını vererek üretimde de başta gelmiştir. Çin ve Rusya'nın Asya'daki bölümünde molibden üretilir.
- ❖ Asya **bakır** açısından zengin değildir. Bakır rezervlerine sahip başlıca ülkeler Rusya, Çin, Kazakistan, Türkiye'dir.

- ❖ Rusya ve Kazakistan'da zengin **kurşun ve çinko** yatakları bulunur. Çin ve Kuzey Kore'de zengin kurşun ve çinko yataklarına sahiptir. Kazakistan, Malezya, Endonezya, Hindistan ve Çin'de önemli **boksit** yatakları vardır. Çin'in güneyinde Kazakistan, Türkiye ve Sibirya'da **cıva**; Türkiye, Tayland, Kırgızistan ve Çin'de **antimon** çıkarılır.
- ❖ **Altın** yataklarına sahip olan Asya ülkelerinin başında Rusya, Çin, Özbekistan, Kazakistan ve Endonezya gelir. Kuzey Sibirya'daki Norilsk yakınlarında **platin** çıkarılmaktadır. Asya **kaya tuzu** açısından da zengindir. Türkiye dünyanın en zengin **bor tuzu** rezervlerine sahip ülkesidir. Çin'de zengin **yeşimtaşı** rezervleri vardır.

- ❖ Dünya'nın bilinen **kömür** rezervlerinin(1,1 trilyon ton) % 60'ı (744 milyar ton) Asya'da bulunmaktadır. Kıta'nın kömür rezervlerinin zenginliği bakımından başta gelen ülkeleri Çin, Rusya, Kazakistan, Hindistan ve Japonya'dır. Türkiye, Tayvan, Vietnam, Endonezya, Kuzey ve Güney Kore'de ise küçük ama ekonomik açıdan önemli yataklar vardır. Kırgızistan, Çin ve Hindistan **uranyum** yataklarına sahiptir.
- ❖ 1998'de yapılan değerlendirmeye göre 143 milyar ton olduğu hesaplanan dünyanın bilinen **petrol** rezervlerinin % 65,3'ünün **Ortadoğu**'da yer aldığı sanılmaktadır. Bu rezervlerinin büyük kısmının Suudi Arabistan'da (dünya toplamının % 25,2'si) bulunduğu, sırasıyla Irak(% 10,6'sı)

- ❖ Kuveyt(% 9,3), Birleşik Arap Emirlikleri(% 9,1) ve İran(% 8,6) bu ülkeyi izlediği belirtilmektedir.
- ❖ 2000'de, dünya toplam **doğalgaz** rezervler 150,2 trilyon m³ olarak hesaplanmıştır. Bu rezervlerin % 32,1'inin **Rusya'da** ve % 32'sinin **Ortadoğu'da** yer aldığı tahmin edilmektedir. Doğalgaz üretimi Uzakdoğu'da da önem kazanmaktadır. Halen üretim bakımından en önemli ülke Endonezya'dır. Güney Asya ülkelerinden Pakistan, Bangladeş ve Afganistan'da doğal gaz yatakları bulunmaktadır. Son yıllarda bu ülkelerin doğalgaz üretimleri hızlı bir artış göstermiştir.

Petrol

Doğalgaz

❖ Asya'da hem sulamaya hem de hidroelektrik enerji üretimine elverişli çok sayıda **su kaynağı** vardır. Dünya işletilebilir su gücü potansiyelinin % 28'inin Asya'da bulunduğu hesaplanmaktadır. Bu bakımdan kıta, Afrika'dan sonra dünyanın ikinci zengin kıtasıdır. Asya'nın bu büyük hidrolik enerji potansiyelinin ancak küçük bir bölümünden yararlanılmaktadır. Özellikle muson Asya'sı ırmakları ile sibiryadaki ırmaklar büyük hidroelektrik potansiyeli olan başlıca ırmaklardır. Kıtanın hidroelektrik üretimini tam olarak değerlendirebilmiş tek ülkesi Japonya'dır.

COĞ.214 ÜLKELER COĞRAFYASI II

ASYA KITASI VE ÜLKELERİ COĞRAFYASI

13. HAFTA

